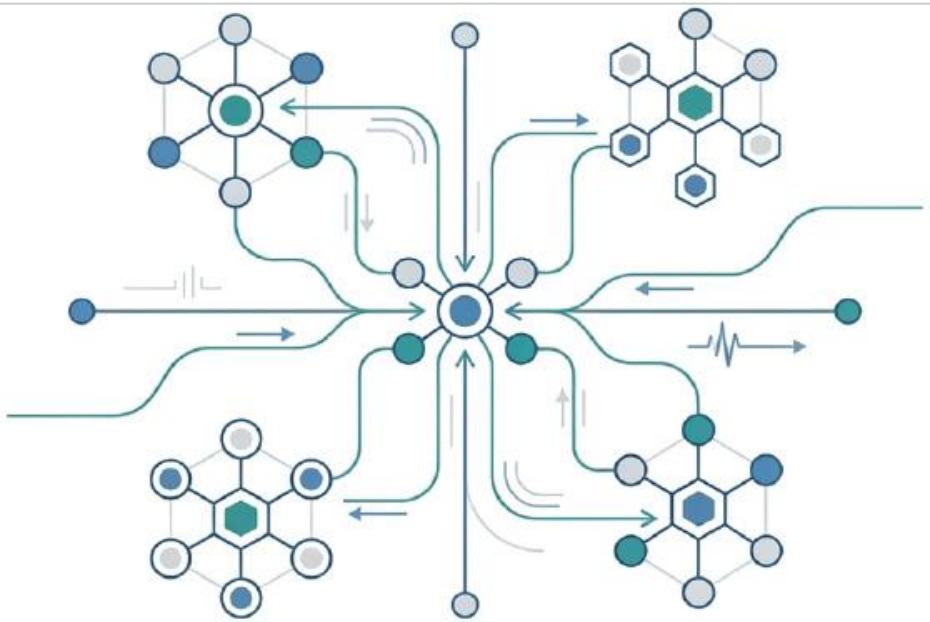
ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Επιστημονική Ημερίδα της Αρχής:
2η Ημέρα Διαλόγου με την Ερευνητική Κοινότητα

22 Οκτωβρίου 2026

Τα εθνικά συστήματα ταυτοποίησης υπό κρίση. Μοναδικά αναγνωριστικά και συνδεσιμότητα στην Ελλάδα και τον κόσμο.

Αστέρης Θ. Γκίρμπας, Δικηγόρος, Υπ. Δ.Ν.

Μοναδικά αναγνωριστικά

- Μοναδικά Αναγνωριστικά Γενικής Εφαρμογής (ΜΑΓΕ) vs Τομεακά Αναγνωριστικά
  - Γενική χρήση vs ειδική χρήση
- Άρθρο 87 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 (ΓΚΠΔ)
- 3 ομάδες κρατών (N. Vandezande (2011))
  - Κράτη που απαγορεύουν συνταγματικά την υιοθέτηση ενός ΜΑΓΕ
  - Κράτη που κάνουν χρήση τομεακών αναγνωριστικών (χωρίς να απαγορεύουν την υιοθέτηση ενός ΜΑΓΕ)
  - Κράτη που έχουν υιοθετήσει ένα ΜΑΓΕ

Κράτη που απαγορεύουν συνταγματικά την υιοθέτηση ενός ΜΑΓΕ

Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας

- Ομοσπονδιακό Συνταγματικό Δικαστήριο (BVerfG), Απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 1983, 1 BvR 209, 269, 362, 420, 440, 484/83: η «*εισαγωγή[…] ενός* ***ενιαίου προσωπικού αναγνωριστικού [einheitliches Personenkennzeichen]*** *ή κάποιου άλλου είδους δείκτη ταξινόμησης [Ordnungsmerkmal]*» καθιστά δυνατή τη **δημιουργία ενός «*δικτύου διασυνδεδεμένων δεδομένων*» (Datenverbundes).** (σκέψη 169)
- Ομοσπονδιακός Επίτροπος για την Προστασία Δεδομένων και την Ελευθερία της Πληροφόρησης της Γερμανίας (BfDI 2020), : «*Ενας προσωπικός αριθμός που έχει σχεδιαστεί με αυτόν τον τρόπο ώστε να είναι* ***ταυτόχρονα διατομεακός και ενιαίος είναι αντισυνταγματικός****. Δημιουργεί έναν* ***εγγενή, υπερβολικό κίνδυνο καταλογογράφησης της προσωπικότητας*** *και, ακόμη και με […] τεχνικά μέτρα ασφαλείας […],* ***δεν παρέχεται επαρκής προστασία από την κακή χρήση****, η οποία μπορεί να προέρχεται τόσο από το εσωτερικό, όσο και από το εξωτερικό. Οι τομεακοί αριθμοί προσφέρουν μια σύγχρονη εναλλακτική λύση».*

Συνταγματικό Δικαστήριο της Ουγγαρίας (Kúria), Απόφαση της 13ης Απριλίου 1991.

Άρθρο 35 παρ. 5 του Συντάγματος της Πορτογαλικής Δημοκρατίας: «*η απόδοση ενός μοναδικού εθνικού αριθμού σε κάθε πολίτη απαγορεύεται*».

Κράτη που κάνουν χρήση τομεακών αναγνωριστικών

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΑΠΑΓΟΡΕΥΟΥΝ ΤΗΝ ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΕΝΟΣ ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΙΚΟΥ

Γαλλική Δημοκρατία (numéro d'inscription au répertoire (NIR))

- Αυστηρή απαρίθμηση των σκοπών επεξεργασίας
  - Άρθρο 30 παρ. 1 του Νόμου υπ' αριθ. 78-18 της 6ης Ιανουαρίου 1978 και Διάταγμα 2019-341 της 19ης Απριλίου 2019
  - Εθνική Επιτροπή για την Πληροφορική και τις Ελευθερίες (CNIL), Αποφάσεις 2006-044, 2006-045, 2006-046, 2006-055 της 23ης Φεβρουαρίου 2006, 2009-576 της 20ης Οκτωβρίου 2009
- Αρχή της πολλαπλότητας των αναγνωριστικών (principe de pluralité des identifiants)
  - Η Εθνική Επιτροπή (CNIL 2018), «***αποκλείει τη δυνατότητα της Διοίκησης να αποδώσει ένα μοναδικό αναγνωριστικό στον χρήστη για το σύνολο των συναλλαγών του με την ίδια,*** *προκειμένου να αποφευχθεί κάθε κίνδυνος δημιουργίας* ***φακέλου*** *πληθυσμού με βάση αυτόν τον αναγνωριστικό κωδικό»* (έμφαση στο πρωτότυπο)

Καναδάς (Social Insurance Number, SIN)

- Γραφείο του Επιτρόπου για την Ιδιωτικότητα του Καναδά (OPC 2001) *«[T]ο SIN δεν πρέπει να χρησιμοποιείται σαν γενικό αναγνωριστικό [universal identifier] και οι πολίτες δεν πρέπει να δίνουν το SIN εκτός αν αυτό απαιτείται από το νόμο και για τους σκοπούς ενός* ***περιορισμένου αριθμού προγραμμάτων*** *της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης που είναι εξουσιοδοτημένα για μια τέτοια συλλογή»*

DE FACTO ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΕΝΟΣ ΤΟΜΕΑΚΟΥ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΕ ΜΑΓΕ

Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής (Social Security Number, SSN)

- Άρθρο 7 του Νόμου για την προστασία της ιδιωτικής ζωής (Privacy Act) του 1974, 5 US Code § 552a (2018), "Disclosure of Social Security Numbers"
  - Δικαίωμα στον πολίτη να αρνηθεί την αποκάλυψη του SSN σε τρίτους (και σε δημόσιες αρχές), χωρίς να συνεπάγεται η άρνηση δυσμενείς συνέπειες (απώλεια δικαιώματος, ωφέλειας ή προνομίου) (Subsection (a) par. (1))
  - Το παραπάνω άρθρο δεν έχει εφαρμογή εφ' όσον η αποκάλυψη του αριθμού είναι υποχρεωτική από Ομοσπονδιακό νόμο ή, σε περίπτωση που η αποκάλυψη ήτα υποχρεωτική βάσει νόμου πριν την 1η Ιανουαρίου 1975. (Subsection (a) par. (2))
  - Ακόμη και στην περίπτωση αυτή, όμως, η ομοσπονδιακή, κρατική ή τοπική αρχή έχει **υποχρέωση ειδικής ενημέρωσης** για την υποχρεωτικότητα, τη νομική βάση και την προβλεπόμενη χρήση του αριθμού (Subsection (b))
- *Social Security Admin. v. American Fed'n of State, Cnty., & Mun. Employees*, No. 24A1063 (U.S. June 6, 2025): Πρόσβαση του Τμήματος Αποδοτικότητας της Κυβέρνησης (DOGE) στα πληροφοριακά συστήματα που διαχειρίζεται η SSA.

Ιταλία (Codice Fiscale)

- Garante per la Protezione dei Dati Pesonali (9 Ιουλίου 2003): «Ο codice fiscale αποτελεί στοιχείο προσωπικών δεδομένων που […] διευκολύνει τη διασύνδεση μεγάλου αριθμού βάσεων δεδομένων μέσω αναζητήσεων με μη ονομαστικά στοιχεία».
- Δημόσια συζήτηση από την αναγραφή του αριθμού στο δελτίο ταυτότητας
- Πλέον ο CF αναγράφεται στα δελτία ταυτότητας και χρησιμοποιείται για ένα πλήθος σκοπών άσχετων με την φορολογία.

Κράτη που κάνουν χρήση ενός ΜΑΓΕ (εθνικός αριθμός ταυτοποίησης)

Βασίλειο της Σουηδίας (personnummer)

- Από το 1947 αριθμός καταγραφής στο Μητρώο Συνολικού Πληθυσμού.
- Ηλεκτρονικοποίηση των μητρώων το 1967.
- Από το 1991 η διαχείριση από την Εφορία
- Αρχή της δημόσιας πρόσβασης στα επίσημα αρχεία (offentlighetsprincipen)
- Πλέον, η προστασία αναβαθμίζεται κατόπιν της έναρξης ισχύος του GDPR – Άρθρο 6

Βασίλειο του Βελγίου (numéro du Registre national)

- Άρθρο 8 του Νόμου της 8ης Αυγούστου 1983
  - Ειδική εξουσιοδότηση για την επεξεργασία του αριθμού
  - Για τη χρήση ως αριθμού επαλήθευσης ταυτότητας στο Δημόσιο δεν απαιτείται άδεια
  - Παρ. 7 του Άρθρου 8: Ρητή αναφορά στην Αίτηση για χορήγηση άδειας. όταν πρόκειται για διασύνδεση δεδομένων

Δημοκρατία της Εσθονίας (isikukood)

- Αρχή της «*αντιστοίχισης και όχι αποθήκευσης*» (referencing rather than storing) (Martin & Martinovic 2016)

Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (2015), Υποστόχος 16.9. «*Νομική Ταυτότητα [Legal Identity] για Όλους μέχρι το 2030*».

- Νιγηρία, Γκάνα, τη Σομαλία (Tirsi Aqoonsi) [σε εξέλιξη], Κένυα (Maisha Namba) [*Katiba Institute & another v. Cabinet Secretary Ministry of Interior and Co-ordination of National Government & others* (Judicial Review Application No. E1138 of 2020)], Τζαμάικα [*Robinson Julian J. vs The Attorney General of Jamaica,* Claim No. 2018HCV01788, Apr. 12 (2019)], Πακιστάν, Μπαγκλαντές, Νεπάλ

Ο αριθμός Aadhaar ενώπιον του Ανώτατου Δικαστηρίου της Ινδίας

Justice K.S. Puttaswamy (Retd.) and Anr. v. Union of India and Ors., Writ Petition (Civil) No. 494 of 2012 & connected matters (2019) 1 SCC 1 [υπόθεση *Puttaswamy II*]

- Η υιοθέτηση του συστήματος Aadhaar συνιστά **επέμβαση στο δικαίωμα της ιδιωτικής ζωής (privacy)** των Ινδών πολιτών (σκέψεις 261επ. [υπό A.K. Sikri])
- Δικαιολογημένος περιορισμός.

Σκοπός του συστήματος κρίθηκε ότι αποτελεί η προστασία της ζωής και της αξιοπρεπούς διαβίωσης μέσω της **αποτροπής της εξαπάτησης των ταμείων κοινωνικής πρόνοιας** λόγω των πολλαπλών εγγραφών στα μητρώα τους (σκέψη 261 [υπό A.K. Sikri])

- *[Τ]ο δικαίωμα [στη ζωή] περιλαμβάνει την προστασία της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και όλων των αγαθών που σχετίζονται με αυτήν, δηλαδή, περιλαμβάνει «τα απολύτως απαραίτητα για τη ζωή, όπως είναι η επαρκής διατροφή, η ένδυση και η στέγη, καθώς και η παροχή των μέσων για ανάγνωση, γραφή και έκφραση με ποικίλους τρόπους» […]. Είναι, λοιπόν, σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτό το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα επισημάνει ότι **τα οφέλη πρέπει να φτάνουν σε αυτούς που τα αξίζουν και όχι να σπαταλώνται στην πορεία.*** (σκέψη 276 [υπό A.K. Sikri])
- «[Δ]*εν υπάρχει συλλογή δεδομένων σχετικά με τις κινήσεις [των εγγεγραμμένων στο σύστημα], όταν επωφελούνται από τα οφέλη του […] Νόμου, επομένως αποκλείεται η δυνατότητα δημιουργίας προφίλ τους*» (Σκέψη 309 [υπό A.K. Sikri])

«*Δεδομένου ότι έχουμε κρίνει ότι **η εγγραφή είναι εθελοντικής φύσης**, όσοι αρνηθούν ρητά να δώσουν τη συγκατάθεσή τους, **θα έχουν τη δυνατότητα να απεγγραφούν από το πρόγραμμα Aadhaar***». (Σκέψη 373 [υπό A.K. Sikri])

Είναι αντίθετη στην αρχή της αναλογικότητας η σύνδεση του αριθμού Aadhaar: α) με τους **τραπεζικούς λογαριασμούς** (Σκέψη 433 [υπό A.K. Sikri]), καθώς και β) με τις **κάρτες SIM** των Ινδών πολιτών, με το σκεπτικό, επιπροσθέτως, ότι ένα τέτοιο μέτρο «*αντιστρατεύεται στην εθελοντική φύση του συστήματος Aadhaar*». (Σκέψη 442 [υπό A.K. Sikri]).

Μοναδικά αναγνωριστικά και Αδυναμία Σύνδεσης (Μη Συνδεσιμότητα [unlinkability]) – Το παράδειγμα της Αυστρίας

G. Bleumer, 'Unlinkability', in: H. C.A. van Tilborg & S. Jajodia (eds.), *Encyclopedia of Cryptography and Security*, Springer, 2011, σ. 1350.	Αδυναμία σύνδεσης (unlinkability) είναι «*η ιδιότητα να εμφανίζονται δύο ενέργειες **μετά το πέρας** [μιας] διαδικασίας [υπό παρακολούθηση] ακριβώς τόσο σχετικές – ή τόσο άσχετες – στον τρίτο όσο φαίνονταν **πριν από** την έναρξή της*»
	Η χρήση **τομεακών αναγνωριστικών εξασφαλίζει τεχνικά** την αδυναμία σύνδεσης.
Αυστριακή Δημοκρατία (BGBl. I Nr. 10/2004, όπως ισχύει [E-Government-Gesetzes (E-GovG)]). Αξιοποιούνται 3 αριθμοί:	Ο **Αριθμός Κεντρικού Μητρώου Πληθυσμού (Zentrales Melderegister-Zahl, ZMR-Zahl)**, ο οποίος κρυπτογραφείται από την **Αρχή Μητρώου Ριζικών Αριθμών (Stammzahlenregisterbehörde)** (§ 6 Abs. 2 E-GovG), για να παραχθεί
	Ο **Ριζικός Αριθμός (Stammzahl)**, ο οποίος δεν χρησιμοποιείται για την επαλήθευση της ταυτότητας φυσικού προσώπου (πρβλ. § 8 E-GovG), αλλά
	Ο **Ειδικός Τομεακός Αριθμός (bereichspezifische Personenkennzeichen, bPK)**, ο οποίος παράγεται μέσω μιας συνάρτησης κατακερματισμού, που κάνει χρήση τόσο του Ριζικού Αριθμού, όσο και του αριθμού του εκάστοτε κρατικού τομέα (Bereichskennung) (§ 9 E-GovG).
Μέτρα αποτροπής της συνδεσιμότητας:	Η αποθήκευσή του Ριζικού Αριθμού για μεγαλύτερα διαστήματα απαγορεύεται, εκτός αν βρίσκεται σε κρυπτογραφημένη μορφή , ενώ η διαδικασία υπολογισμού των bPK δεν πρέπει να οδηγεί στην αποθήκευση του Ριζικού Αριθμού (§ 12 Abs. 1 E-GovG),
	Αποκλειστικά αρμόδια για τη διαδικασία υπολογισμού των bPK από τον Ριζικό Αριθμό είναι η Αρχή Μητρώου Ριζικών Αριθμών (§ 12 Abs. 1 E-GovG).
	Η διαδικασία της παραγωγής των bPK από τον Ριζικό Αριθμό πρέπει να είναι **μη αντιστρέψιμη (nicht-umkehrbare Ableitung)** (§ 13 Abs. 1 E-GovG).

Αδυναμία σύνδεσης και ελληνικός Προσωπικός Αριθμός (ΠΑ)

Συγκεντρωτική Αρχιτεκτονική Επαλήθευση της Ταυτότητας

- Άρθρο 11 παρ. 1 του Ν 4272/2020 – **Ένας** αριθμός «*υποχρεωτικής επαλήθευσης της ταυτότητας*».
- Άρθρο 11 παρ. 4 του Ν 4727/2020 - **Ένα** κεντρικό μητρώο (Μητρώο ΠΑ)
- Άρθρο 11 παρ. 3 του Ν 4272/2020 **- Μια** κεντρική αρχή (Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης [ΓΓΠΣΨΔ]) που αντιστοιχίζει τα τομεακά αναγνωριστικά με τον ΠΑ

Η ΓΓΠΣΨΔ τηρεί το **μοναδικό για κάθε πολίτη** αρχείο επαληθεύσεων (authentication record)

- **Μεταδεδομένα ή και δεδομένα περιεχομένου της συναλλαγής;**
- **Συναγωγή δεδομένων συναλλαγής από τα μεταδεδομένα;**

Τα τομεακά αναγωριστικά – σε αντίθεση με την Αυστρία – είναι αντιστρέψιμα στον ΠΑ.

- Η ΓΓΠΣΨΔ **«χαρτογραφεί» τις αντιστοιχίσεις του ΠΑ με τα τομεακά αναγνωριστικά (mapping).**
- Έτσι είναι τεχνικά εφικτό να συνδέσει το **σύνολο των εγγραφών επαλήθευσης.**
  - **Ακόμη και αν δεν έχει πρόσβαση στο αρχείο επαλήθευσης (πχ. λόγω κρυπτογράφησης) έχει την τεχνική δυνατότητα να μάθει το ιστορικό των επαληθεύσεων (και ίσως των συναλλαγών) ενός πολίτη.**

Υποχρεωτική vs Προαιρετική χρήση του ΠΑ (αποτυχία στο «τεστ *Puttaswamy II*»)

ΑΡΧΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

Ευχαριστώ για την προσοχή σας!

- Αστέρης Θ. Γκίρμπας, «Τα εθνικά συστήματα ταυτοποίησης υπό κρίση. Μοναδικά αναγνωριστικά και συνδεσιμότητα στην Ελλάδα και τον κόσμο», 2η Ημέρα Διαλόγου με την Επιστημονική Κοινότητα, 22 Οκτωβρίου 2026